

У Х В А Л А
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Скоморовського Ігоря Георгійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини першої статті 3 Декрету Кабінету Міністрів України „Про систему валютного регулювання і валютного контролю“, частини другої статті 214, частин першої, другої статті 360⁷ Цивільного процесуального кодексу України в редакції до внесення змін Законом України „Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів“ від 3 жовтня 2017 року № 2147–VIII, пунктів 10, 11, 13, 16 постанови пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ „Про практику застосування судами законодавства при вирішенні спорів, що виникають із кредитних правовідносин“ від 30 березня 2012 року № 5

м. К и ї в
17 квітня 2018 року
№ 91-3(II)/2018

Справа № 3-159/2018 (720/18)

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Касмініна Олександра Володимировича – головуючого,
Городовенка Віктора Валентиновича – доповідача,
Лемака Василя Васильовича,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Скоморовського Ігоря Георгійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності)

положень частини першої статті 3 Декрету Кабінету Міністрів України „Про систему валютного регулювання і валютного контролю“ від 19 лютого 1993 року № 15–93 (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 17, ст. 184) зі змінами, частини другої статті 214, частин першої, другої статті 360⁷ Цивільного процесуального кодексу України в редакції до внесення змін Законом України „Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів“ від 3 жовтня 2017 року № 2147–VIII, пунктів 10, 11, 13, 16 постанови пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ „Про практику застосування судами законодавства при вирішенні спорів, що виникають із кредитних правовідносин“ від 30 березня 2012 року № 5.

Заслухавши суддю-доповідача Городовенка В.В. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а :

1. Скоморовський І.Г. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), положення частини першої статті 3 Декрету Кабінету Міністрів України „Про систему валютного регулювання і валютного контролю“ від 19 лютого 1993 року № 15–93 зі змінами (далі – Декрет), частини другої статті 214, частин першої, другої статті 360⁷ Цивільного процесуального кодексу України в редакції до внесення змін Законом України „Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів“ від 3 жовтня 2017 року № 2147–VIII (далі – Кодекс), пунктів 10, 11, 13, 16

постанови пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ „Про практику застосування судами законодавства при вирішенні спорів, що виникають із кредитних правовідносин“ від 30 березня 2012 року № 5 (далі – Постанова).

Відповідно до частини першої статті 3 Декрету валюта України є єдиним законним засобом платежу на території України, який приймається без обмежень для оплати будь-яких вимог та зобов'язань, якщо інше не передбачено Декретом, іншими актами валютного законодавства України.

Згідно з частиною другою статті 214 Кодексу при виборі і застосуванні правової норми до спірних правовідносин суд враховує висновки Верховного Суду України, викладені у постановках, прийнятих за результатами розгляду заяв про перегляд судового рішення з підстав, передбачених пунктами 1, 2 частини першої статті 355 Кодексу; суд має право відступити від правової позиції, викладеної у висновках Верховного Суду України, з одночасним наведенням відповідних мотивів. За статтею 360⁷ Кодексу висновок Верховного Суду України щодо застосування норми права, викладений у його постанові, прийнятій за результатами розгляду справи з підстав, передбачених пунктами 1 і 2 частини першої статті 355 Кодексу, є обов'язковим для всіх суб'єктів владних повноважень, які застосовують у своїй діяльності нормативно-правовий акт, що містить відповідну норму права; висновок щодо застосування норм права, викладений у постанові Верховного Суду України, має враховуватися іншими судами загальної юрисдикції при застосуванні таких норм права; суд має право відступити від правової позиції, викладеної у висновках Верховного Суду України, з одночасним наведенням відповідних мотивів (частина перша); невиконання судових рішень тягне за собою відповідальність, установлену законом (частина друга).

Автор клопотання стверджує, що оспорювані положення Декрету, Кодексу та Постанови не відповідають положенням частини першої статті 99, частин першої, другої статті 126, частини першої статті 129, статті 151²

Конституції України. Аргументуючи таку позицію, Скоморовський І.Г. вказує, зокрема, що всупереч Основному Закону України частина перша статті 3 Декрету допускає використання іноземної валюти як засобу платежу на території України, а викладені в Постанові роз'яснення щодо порядку надання кредитів в іноземній валюті банками позичальникам позбавляють споживачів фінансових послуг банків гарантованого статтею 55 Конституції України права на судовий захист.

Суб'єкт права на конституційну скаргу також вважає, що ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 12 жовтня 2016 року, яка, на його думку, є остаточним судовим рішенням у його справі, має бути визнана неправосудною, оскільки нею залишено без змін рішення Святошинського районного суду міста Києва від 17 лютого 2016 року, ухвалу апеляційного суду міста Києва від 31 березня 2016 року в частині відмови у задоволенні клопотання щодо визнання кредитного договору, укладеного в іноземній валюті, недійсним через його нікчемність, компенсації завданих збитків та моральної шкоди.

2. Вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить з такого.

2.1. Відповідно до частини першої статті 8 Закону України „Про Конституційний Суд України“ Конституційний Суд України розглядає питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) чинних актів (їх окремих положень).

Законом України „Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів“ від 3 жовтня 2017 року № 2147–VIII Кодекс викладено у новій редакції, у зв'язку з чим оспорювані положення Кодексу втратили чинність. Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“

втрата чинності актом (його окремими положеннями), щодо якого порушено питання відповідності Конституції України, крім випадків, передбачених частиною другою статті 8 цього закону, є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі (пункт 5 статті 62).

2.2. Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ у конституційній скарзі зазначається обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); Конституційний Суд України відмовляє у відкритті конституційного провадження, визнавши конституційну скаргу неприйнятною, зокрема, якщо її зміст і вимоги є очевидно необґрунтованими (частина четверта статті 77). Отже, суб'єкт права на конституційну скаргу повинен навести аргументи, які підтверджували б порушення його конституційних прав оспорюваним законом України (його окремими положеннями).

Твердження автора клопотання про невідповідність оспорюваних положень Декрету Конституції України базуються на його власному розумінні законодавчого порядку використання іноземної валюти в Україні, міркуваннях стосовно юридичної сили та актуальності Декрету, щодо порушень гарантій незалежності та недоторканності суддів. Зі змісту конституційної скарги вбачається, що суб'єкт права на конституційну скаргу не погоджується з підходом судів у його справі до вирішення питання надання кредитів в іноземній валюті банками позичальникам, який був сформований раніше практикою судів вищих інстанцій. Наведення таких оціночних суджень і припущень не можна вважати обґрунтуванням неконституційності оспорюваних положень Декрету. Крім того, в ухвалі Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 12 жовтня 2016 року, яку суб'єкт права на конституційну скаргу

вважає остаточним судовим рішенням у своїй справі, частину першу статті 3 Декрету не застосовано, а міститься лише посилання на Декрет.

Таким чином, автор клопотання не навів обґрунтування тверджень щодо неконституційності положень частини першої статті 3 Декрету, а отже, не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

2.3. Із матеріалів конституційної скарги вбачається, що Скоморовський І.Г. порушує питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Постанови, а також стосовно неправосудності ухвали Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 12 жовтня 2016 року, намагаючись у такий спосіб здійснити перевірку її законності та обґрунтованості. Вирішення таких питань з огляду на положення статті 150 Конституції України, статті 7 Закону України „Про Конституційний Суд України“ не належить до повноважень Конституційного Суду України.

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктами 2, 4, 5 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неналежність до повноважень Конституційного Суду України питань, порушених у конституційній скарзі; неприйнятність конституційної скарги; втрата чинності актом (його окремими положеннями), щодо якого порушено питання відповідності Конституції України.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 150, 151¹, 153 Конституції України, статтями 7, 8, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Скоморовського Ігоря Георгійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини першої статті 3 Декрету Кабінету Міністрів України „Про систему валютного регулювання і валютного контролю“ від 19 лютого 1993 року № 15–93 зі змінами, частини другої статті 214, частин першої, другої статті 360⁷ Цивільного процесуального кодексу України в редакції до внесення змін Законом України „Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів“ від 3 жовтня 2017 року № 2147–VIII, пунктів 10, 11, 13, 16 постанови пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ „Про практику застосування судами законодавства при вирішенні спорів, що виникають із кредитних правовідносин“ від 30 березня 2012 року № 5 на підставі пунктів 2, 4, 5 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неналежність до повноважень Конституційного Суду України питань, порушених у конституційній скарзі; неприйнятність конституційної скарги; втрата чинності актом (його окремими положеннями), щодо якого порушено питання відповідності Конституції України.

2. Ухвала Третьої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

Судді
Конституційного Суду України

Городовенко В.В.

Касмінін О.В.

Лемак В.В.